

EMİNE KAMIŞLI / ESAS HOLDİNG

"KURUMSALLAŞMANIN
% 95'İNİ TAMAMLADIK"

LAURENCE BOONE / OECD

"TOPARLANMA
2022'DE BAŞLAR"

capital.com.tr

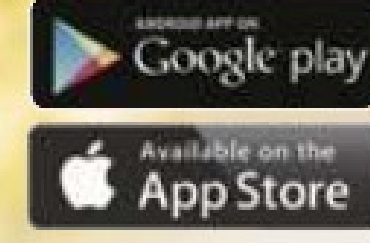
Mart 2021

Yıl 29
2021/3

20.00 TL

KKTC FİYATI: 25.00 TL

AYLIK İŞ VE EKONOMİ DERGİSİ

Capital

VODAFONE'UN DÖNÜŞÜM HAZIRLIĞI

CEO ENGİN AKSOY, YENİ NESİL BİR
TELEKOMÜNİKASYON ŞİRKETİ YARATMAK
İÇİN YOL HARİTASINI AÇIKLIYOR.

KSS ARAŞTIRMASI

KRİTİK MESAJ

SEKTÖRLER

UMUT 2. ÇEYREKTE

Capital'in "Kurumsal Sosyal Sorumluluk Araştırması", bu yıl 16. kez gerçekleştirildi. GfK'nın desteğiyle yapılan araştırmada, bu yıl da "En sorumlu şirket" Koç Holding çıktı. Ali Koç halk nezdinde, Bülent Eczacıbaşı iş dünyası gözünde "En sorumlu lider" olarak beğeni topluyor.

KRİTİK MESAJ

● NİLÜFER GÖZÜTOK ÜNAL
ngozutok@capital.com.tr

Proje bazında ise halk, "En başarılı KSS projesi" olarak Eti'nin "Sarı Bisiklet" kampanyasını, iş dünyası Opet'in "Temiz Tuvalet" kampanyasını seçti. Bu yıl da araştırmadan kritik mesajlar var. Özellikle halk ayağında KSS projelerine yönelik algı yükselmiş durumda. İş dünyasında ise verilecek desteğin artacağına yönelik sinyaller var. Her 2 beyaz yakalıdan 1'i bu yıl şirketinin yatırım yapacağı proje sayısının artacağına inanıyor.

Pandemi ortaya çıkmadan önce de başta gelir eşitsizliği ve iklim krizi olmak üzere dünyanın pek çok kritik sorunu vardı.

Türkiye özelinde de bunların yanında ülkeye özel sorunlar tırmanıyordu. Ekonomik ve toplumsal etkenlerle kadın ve çocukların yaşadıkları şiddet ve eğitim sorunu bunların başında geliyordu. Pandemi bir yandan sorunları daha da derinleştirirken bir yandan da toplumun şirketlerden bu sorunlara çözüm yaratma beklentisini artırdı.

Capital Dergisi olarak 16 yıldır gerçekleştirdiğimiz Kurumsal Sosyal Sorumluluk Araştırması'nın bu yıl, bu nedenle daha farklı bir anlamı var. Çünkü bu yılki sonuçlar, hem iş dünyası profesyonelleri hem halk nezdinde şirketlere ve liderlere yönelik beklentilerin arttığını ortaya koyuyor.

YAKIN TAKİP

2020'de tüm dünyada olduğu gibi ülkemizin gündeminde de ağırlıkla pandemi vardı. Pandemi sürecinde hem sosyal medya takip etme hem TV izleme oranlarında önemli artışlar oldu, gündem anbean izlendi.

Pek çok şirket ve iş insanının yaptığı yardım ve destekler gündemin ilk sıralarında yer buldu. GfK Türkiye ve İsrail Genel Müdürü Kıvanç Bilgeman, bu sürecin KSS alanında gerçekleştirilen faaliyetlerden haberdarlığa pozitif bir yansıması olduğunu söylüyor ve bu durumu rakamlarla şöyle değerlendiriyor:

“Geçen yıl halkın yüzde 57'si iş dünyasının kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinden haberdar olduğunu belirtirken bu yıl bu oranın yüzde 73'e çıktığını görüyoruz. Aynı şekilde 2020'de halkın iş dünyası liderlerinin KSS faaliyetlerinden haberdarlık oranı yüzde 58 iken bu yıl yüzde 74'e yükseldi.”

FREN Mİ YAPILAR?

Her ne kadar pandemi halkın KSS projelerine yönelik farkındalığını artırsa da KSS faaliyetlerindeki artış oranının aynı düzeyde olduğunu söylemek mümkün değil.

KSS'de en başarılı ilk 20 şirket

Halkın gözünde		İş dünyasının gözünde	
2020	Şirket	2021	Şirket
1	Koç Holding	1	Koç Holding
4	Eczacıbaşı Topluluğu	2	Eczacıbaşı Topluluğu
2	Sabancı Holding	3	Sabancı Holding
14	Türk Telekom	4	Turkcell
6	Arçelik	5	Türkiye İş Bankası
12	Doğan Holding	6	Arçelik
3	Turkcell	7	Akbank
*	Anadolu Hayat Emeklilik	8	Opet
9	Doğuş Holding	9	Borusan/Garanti BBVA
*	Abdi İbrahim	10	Unilever / Migros
*	AvivaSa	11	Vodafone
*	Anadolu Grubu	12	Procter&Gamble
*	Borusan	13	Yapı Kredi / Zorlu Hol.
20	Coca-Cola	14	Vestel / Kibar Holding
15	Türkiye İş Bankası	15	Yıldız Holding
11	Garanti BBVA	16	Coca-Cola
*	Anadolu Efes	17	Anadolu Grubu
*	Aygaz	18	Yemeksepeti
*	Denizbank	19	Eti
10	Boyner	20	LC Waikiki/Henkel

(*) Geçen yıl listede yer almıyordu.

En başarılı 10 KSS projesi

Halk gözünde en başarılı KSS projeleri		
2021	2020	Proje
1	1	Sarı Bisiklet
2	2	Temiz Tuvalet
3	3	Eti Çocuk Tiyatrosu ve Çocuk Vapuru
4	4	Engelsiz Eğitim Programı
5	*	Tarihe Saygı
6	*	Geleceğin Tasarımcıları Tasarrufu Tasarlıyor
7	*	Merhaba Umut
8	6	Zeka Gücü
9	*/7	Yeşil Yol Projesi / Trafik Dedektifleri
10	8	81 İlden 81 Öğrenci Projesi

(*) Geçen yıl listede yer almıyordu.

2019'da “yeni kurumsal sosyal sorumluluk projesi” başlatanların oranı yüzde 60 iken 2020'de bu oran yüzde 59'da kaldı. Yine 2019 yılında şirketlerinde KSS faaliyetlerini artıranların oranı yüzde 44 iken, 2020'de bu oran yüzde 37 oldu.

2021 yılına ilişkin beklentiler ise olumlu. Bu yıl aşılama çalışmaları ve ikinci çeyrekte sonra ekonomide iyileşme beklentileriyle birlikte KSS bütçesini artırmayı düşünenlerin oranı yükseliyor.

ARAŞTIRMANIN PROFİLİ

- 2 aylık yürütülen araştırma, GfK Araştırma Hizmetleri tarafından her ay düzenli olarak gerçekleştirilmekte olan Omnibus çalışmaları kapsamında gerçekleştirildi.
- Araştırmada iş dünyasının görüşmeleri 28 Aralık 2020-25 Ocak 2021 tarihleri arasında, halk araştırmasının saha çalışmaları da 4 Aralık 2020-24 Aralık 2020 tarihleri arasında yapıldı.
- Araştırma kapsamında GfK Araştırma Hizmetleri İş Dünyası Veritabanı'nda yer alan profesyonellere araştırma linki iletildi. 200 kişiden bilgi alındı.
- Araştırma kapsamında sorulan sorular Capital ve GfK Araştırma Hizmetleri uzmanları tarafından hazırlandı.
- Araştırmanın saha çalışması, mesleki standartları düzenleyici bir meslek birliği olan ESOMAR kurallarına bağlı olarak yapıldı. Araştırmanın iş dünyasına yönelik bölümünde online araştırma tekniği (CAWI) kullanıldı.
- Araştırmanın halk bölümünde görüşülen kişiler, çok aşamalı yarı tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçildi.
- Araştırmanın halk bölümünde 15 ilde, hanelerde, 15 yaş üstü yaş grubunda 1.235 kadın ve erkek katılımcıyla "bilgisayar destekli yüz yüze anket tekniği" kullanılarak görüşüldü.
- Araştırmanın halk bölümünde katılımcıların yüzde 50'si kadın, yüzde 50'si erkeklerden oluştu. Katılımcıların yaş ortalaması 34. Araştırmanın iş dünyası bölümünde katılımcıların yüzde 53'ü kadın yüzde 47'si erkek, yaş ortalaması da 40.
- Araştırmanın iş dünyası bölümünde katılımcıların yüzde 18'i pazarlama müdürü, yüzde 11'i genel müdür, yüzde 9'u genel müdür yardımcısı pozisyonunda.

Kıvanç Bilgeman da "Her 2 beyaz yakalıdan 1'i, 2021 yılında şirketlerinin yatırım yapacağı kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinin artacağını belirtiyor. Önümüzdeki dönemde yeni projeler görebiliriz" diyor.

Şirketlerin kurumsal sosyal sorumluluğa yaklaşımı açısından önemli bir gösterge olan "Kurumunuz sosyal sorumluluk projelerini destekliyor mu" sorusuna verilen yanıt da umut verici. 2020'de bu soruya "Evet" diyenlerin oranı yüzde 86 iken bu yıl oran yüzde 91'e yükseldi.

PERFORMANS NASIL?

Halk ve iş dünyası olmak üzere iki aylık gerçekleştirilen araştırmanın sonuçlarına baktığımızda halk nezdinde en başarılı KSS projesinin Eti'nin Sarı Bisiklet kampanyası iş dünyası gözünde ise Opet'in Temiz Tuvalet kampanyası olduğunu görüyoruz.

Opet araştırmanın her iki ayağında sıralamada beş kez projeleriyle kendine yer bulurken, Eti de dört kez sıralamada yer alıyor. Dolayısıyla bu iki şirket farklı projelerle listeye damgasını vururken uzun yıllardır listenin zirvesinde kendilerine yer bulmalarının bir tesadüf olmadığını gösteriyorlar.

ÖNE ÇIKAN ALANLAR

Peki şirketler en çok hangi sorunları sahipleniyor?

10 temel KSS alanında ilk 5 şirket

(Her bir KSS alanında en başarılı bulunan ilk 5 şirket)

Sıra	Doğa ve Çevre	Spor	Kültür ve Sanat	Eğitim Öğretim	Sağlık
1	Koç Holding	Eczacıbaşı Topluluğu	Eczacıbaşı Topluluğu	Koç Holding	Koç Holding
2	Arçelik	Koç Holding	Akbank	Turkcell	Arçelik
3	Reckitt Benckiser	P&G	Koç Holding	Sabancı Holding	Eczacıbaşı Topluluğu
4	Opet/Migros	Turkcell / Arçelik	Türkiye İş Bankası	Türkiye İş Bankası	Acıbadem Grubu/Migros
5	Türkiye İş Bankası Eczacıbaşı Topluluğu	Garanti BBVA	Sabancı Holding	Migros	Abdi İbrahim/Vestel

Sıra	Aile içi şiddet, kadın hakları	İnsan Hakları	Tüketici Bilinçlendirme	Çalışana verilen değer	Sürdürülebilirlik çalışmalarına destek verilmesi
1	Vodafone	Koç Holding	Migros	Koç Holding	Koç Holding
2	Koç Holding	Migros	Reckitt Benckiser	Migros	Arçelik
3	Sabancı Holding	Eczacıbaşı Topluluğu	Unilever	P&G/Yemeksepeti	Migros
4	Migros/Boyer	Boyer	Eczacıbaşı Topluluğu/Opet	Eczacıbaşı/Arçelik	Unilever
5	Opet/Türkiye İş Bankası/ Hürriyet	Vodafone	Zorlu Holding	Unilever/Zorlu Holding/ Vodafone	Zorlu Holding/ Vodafone/Vestel

2021'de KSS bütçeleri artacak mı?

Şirketlerin KSS alanında yeni projeler için bütçe artırma eğilimi

	2020 (%)	2021
Artacak	50	54
Aynı kalacak	35	29
Fikrim yok	9	6
Azalacak	6	11
Toplam	100	100

Yıllardır olduğu gibi eğitim yine Türkiye'de şirketlerin KSS projeleriyle en çok desteklediği alanların başında geliyor. Kıvanç Bilgeman da iş dünyası için hem öncelik verilmesi gereken hem mevcutta desteklenen alanların başında eğitimin geldiğini söylüyor. "Öncelik verilmesi gereken alanlarda çevre ve aile içi şiddet, kadın ve çocuk hakları ilk üçe girerken destek verilen alanlarda sürdürülebilirlik ve çevre ilk üçte yer alıyor. Bu yıl başarılı bulunan KSS projeleri arasında kadın-çocuk ve eğitim, tarım, çevre ve cinsiyet eşitliği

En başarılı 10 KSS projesi

İş dünyası gözünde en başarılı KSS projeleri

2021	2020	Proje	Kurum/Şirket
1	1	Temiz Tuvalet	Opet
2	2	HeForShe	Koç Holding
3	3	Ülkem İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekliyorum	Koç Holding
4	*	Su Endeksi	Finish Reckitt Benckiser
5	*	Tarım Bizim Geleceğimiz	Migros
6	*	Askıda Eğitim Var	Borusan Holding
7	*	Kırmızı Işık	Vodafone
8	*	81 İlden 81 Öğrenci Projesi	Türkiye İş Bankası
9	7/*	Ruhun Doysun/ WWF Türkiye ile Akıllı Tarım Programı	Grundig/Anadolu Efes
10	5/3/*	Kadın Gücü Projesi / Sarı Bisiklet/ Kalan Gıdalar Küçük Dostlarımıza	Opet/Eti/Migros

(*) Geçen yıl listede yer almıyordu.

temalı projeler görüyoruz" diye konuşuyor.

Araştırmanın halk bölümünde ise beklentiler farklı. Halka göre şirketlerin kurumsal sosyal sorumluluk alanında sahiplenmesi gereken öncelikli konular arasında birinci sırada aile içi şiddet, kadın ve çocuk hakları geliyor. Onları sırasıyla eğitim, sağlık, çevre ve doğa takip

"TOPLUMSAL SORUNLARA ODAKLANIYORUZ"

NURTEN ÖZTÜRK / OPET YÖNETİM KURULU KURUCU ÜYESİ

YAŞAYAN PROJELER

Sosyal sorumluluk projelerimizi toplumun sorunlarından yola çıkarak kurguluyor ve hayata geçiriyoruz. Bugüne kadar imza attığımız projelerimizin her birinin odağı, toplumun öncelikli ihtiyaçları oldu. Opet'te çoklu paydaş katılımı esasıyla "yaşayan", toplumsal sorunlara odaklanan uzun vadeli projeler üretiyoruz ve en önemlisi sevgimizi ve emeğimizi katıyoruz. Her zaman toplumda ihtiyaç duyulan bir konu üzerine yoğunlaşarak katma değer yaratmak amacıyla yola çıktık.

BAŞARININ SIRRI

Hayata geçirdiğimiz tüm projeler, ihtiyaç gereksinimi olan doğru noktalara parmak bastığı için başarılı oluyor. Her bireyin, her kurumun içinde yaşadığı topluma karşı görevleri ve sorumlulukları vardır. Bizim de amacımız, ülkemizin kalkınmasına sosyal sorumluluk projeleriyle katkıda bulunmak ve değer yaratmak. Toplumun ihtiyaçları var olduğu sürece toplum tarafından da kabul gören projelerimize devam edeceğiz.

HİJYEN HAREKETİ

Yaklaşık bir ay önce hayata geçirdiğimiz ve Temiz Tuvalet kampanyasından gelen bilgi ve deneyimimizi aktararak kurguladığımız 'İşimiz Temiz' projesi, içinde bulunduğumuz gündeme uygun olarak geliştirilmiş ulusal bir hijyen hareketi. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Kadın Girişimciler Kurulu tarafından Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ve Opet'in desteğiyle geliştirilen "İşimiz Temiz" projesiyle hizmet sektöründe faaliyet gösteren mikro işletmelere hijyen eğitim programları oluşturularak faaliyetlerinin devamlılığı için eğitim desteği verilecek. Önümüzdeki dönemde de çalışmalarımıza aralıksız devam ederek ulaştığımız ve fayda sağladığımız kişi sayısını daha da artırmayı planlıyoruz.

EXPAT

March 2021
Year 29

Capital

capital.com.tr

CRITICAL MESSAGE

CORPORATE SOCIAL
RESPONSIBILITY
SURVEY

LAURENCE BOONE
OECD'S CHIEF ECONOMIST

**"RECOVERY
WILL START
IN 2022"**

RESEARCH

**FORMULAS
TO REDUCE
THE DAMAGE**

CRITICAL MESSAGE

Capital's "Corporate Social Responsibility Survey" has taken place for the 16th time this year. According to the survey conducted with the support of GfK, "The most responsible" company has turned out to be Koç Holding this year, too. Ali Koç gains popularity as the "Most Responsible Leader" in the eye of the public, and Bülent Eczacıbaşı in the eye of the business world. On project basis, the public has selected the "Yellow Bike" campaign of Eti, while the business world has selected "Clean Toilet" campaign of Opet as "The Most Successful Corporate Social Responsibility Project". There are critical messages from the survey this year. The awareness regarding CSR projects especially in the public side has improved. For the business world, on the other hand, there are signs that the support will increase to these projects. 1 out of 2 white collar workers believe that the number of projects their company will invest in this year will increase.

In 2020, as in the rest of the world, pandemic was largely the main agenda item in Turkey. A serious increase was observed in the rates of both social media following and watching TV during the pandemic and the agenda was closely monitored 24/7.

Investments and supports of many companies and business people have taken place at the top of the agenda during the pandemic. Kivanç Bilgeman, General Manager of GfK Turkey and Israel, notes that this period has a positive impact on the awareness regarding activities in the CSR field and assesses the situation as below in figures:

"While last year, 57% of the public noted that they were aware of corporate social responsibility activities, we see that this year, this number has increased to 73%. Similarly, the 58% of the leaders of the business world were aware of CSR activities in 2020 and this number has hit around 74% this year."

DID THEY PUT ON THE BRAKES?

Although the pandemic has increased awareness of the public about CSR projects, the same cannot be said about the rate of increase in CSR activities.

In 2019, the rate of those initiating "new corporate social responsibility projects" was 60%, but this rate remained at 59% in 2020. Similarly, 44% of companies enhanced their CSR activities in 2019, but this rate has decreased to 37% in 2020.

Yet, the expectations for the year 2021 are favorable. Thanks to the vaccination efforts and the expectation of economic recovery in the second quarter, the rate of those who think about increasing their CSR budget is on the rise. Kivanç Bilgeman also notes: "1 out of every 2 white collar worker believes that the number of corporate social responsibility activities their companies will invest in will increase in 2021. We might be able to observe new projects in the coming period."

The reply to the question “Does your corporation support social responsibility projects?”, which is a crucial indicator of the approach to corporate social responsibility of companies, is also promising. While 86% reply as “Yes” to this question in 2020, this number increased to 91% this year.

HOW IS THE PERFORMANCE?

When the results of the survey conducted in two categories as the public and the business world is examined, the most successful CSR project in the eye of the public has been found to be the Yellow Bike of Eti, while the Clean Toilet campaign of Opet has come to the forefront in the eye of the business world.

Opet has been included in the listing five times in both dimensions of the survey while Eti has been included in the listing four times. Therefore, while these two companies have left their mark with different projects on the list, they also show that ranking at the top of the list for many years is not a coincidence.

FIELDS THAT STAND OUT

Which issues do companies embrace the most? As in previous years, education comes first as the field that companies in Turkey supports the most with their CSR projects. Kivanç Bilgeman also highlights that education is the field that the business world should give the priority and also that is currently supported. “Environment and domestic violence, women’s and children’s rights are the top three issues that should be focused on while sustainability and environment are included in the top 3 areas that are supported. This year, we see that projects with women-children and education, agriculture, environment and gender equality themes are among the most successful CSR projects,” says Bilgeman.

The expectations in the public category of the survey are different. In the eye of the public, domestic violence, women’s and children’s rights come first among the prioritized issues that should be embraced by the companies in terms of corporate social liability. This is followed by education, health, environment and nature, respectively. Bilgeman adds: “We see that CSR

20 Most Successful Companies in CSR

In the eye of the public		In the eye of the business world	
2020	Company	2021	Company
1	Koç Holding	1	Koç Holding
4	Eczacıbaşı Topluluğu	2	Eczacıbaşı Topluluğu
2	Sabancı Holding	3	Sabancı Holding
14	Türk Telekom	4	Turkcell
6	Arçelik	5	Turkey İşbank
12	Doğan Holding	6	Arçelik
3	Turkcell	7	Akbank
*	Anadolu Hayat Emeklilik	8	Opet
9	Doğuş Holding	9	Borusan/Garanti BBVA
*	Abdi İbrahim	10	Unilever / Migros
*	Avivasa	11	Vodafone
*	Anadolu Group	12	Procter&Gamble
*	Borusan	13	Yapı Kredi / Zorlu Holding
20	Coca Cola	14	Vestel / Kibar Holding
15	Turkey İşbank	15	Yıldız Holding
11	Garanti BBVA	16	Coca Cola
*	Anadolu Efes	17	Anadolu Group
*	Aygaz	18	Yemeksepeti
*	Denizbank	19	Eti
10	Boyner	20	LCWaikiki/Henkel

(*) Was not listed last year.

projects with children and education themes comes first mainly among the social responsibility projects deemed as the most successful by the public.”

THE BEST ONES

In terms of the performance of companies regarding the highlighted fields within CSR... The company deemed as the most successful in terms of social responsibilities both by the public and the business world is Koç Holding again, as it has been for many years. The most apparent evidence that Koç Holding holds this title by far is that it ranks first in 6 out of 10 categories of CSR. The holding stands out as the most successful company in the fields of nature-environment, education, health, human rights, value placed on the employees and sustainability.

Koç Holding is followed by Eczacıbaşı Group and Sabancı Holding in “The Most Successful Companies in CSR” listing by both the public and the business world.

While the ranks of these companies within the business world does not change, there are changes in the listings of the public. Eczacıbaşı Group, which ranked the fourth last year, ranked the second this year and Sabancı Group, which ranked the second last year, changed the listing by ranking third this year. **C**